

Računovodstveno evidentiranje dugotrajne imovine

Cvitanović, Ante

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:672179>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Stručni studij Poslovna ekonomija, smjer Računovodstvo i financije

**RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE DUGOTRAJNE
IMOVINE**

Završni rad

Ante Cvitanović

Zagreb, rujan 2023.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Stručni studij Poslovna ekonomija, smjer Računovodstvo i financije

RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE DUGOTRAJNE IMOVINE

ACCOUNTING FOR FIXED ASSETS

Završni rad

Ante Cvitanović, 0067607177

Mentor: prof. dr. sc. Ivana Dražić Lutilsky

Zagreb, rujan 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad

(vrsta rada)

isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Student/ica:

U Zagrebu, 29.09. 2023.

Ante Cvitanović

SADRŽAJ:

1.UVOD.....	1
1.1.Predmet i cilj rada.....	1
1.2.Izvori podataka i metode prikupljanja.....	1
1.3.Sadržaj i struktura rada.....	2
2. POJMOVNO ODREĐENJE DUGOTRAJNE IMOVINE.....	3
2.1.Imovina.....	3
2.2.Dugotrajna imovina.....	4
2.2.1.Dugotrajna materijalna imovina.....	5
2.2.2.Dugotrajna nematerijalna imovina.....	9
2.2.3.Dugotrajna financijska imovina.....	11
2.2.4.Dugotrajna potraživanja.....	12
3.NABAVA DUGOTRAJNE IMOVINE.....	13
3.1.Interno i eksterno stjecanje dugotrajne imovine.....	13
3.2.Struktura troška nabave imovine.....	14
3.3.Početno priznavanje dugotrajne imovine.....	16
4.NAKNADNO MJERENJE VRIJEDNOSTI DUGOTRAJNE IMOVINE.....	17
4.1.Vrste naknadnog mjerenja vrijednosti dugotrajne imovine.....	17
4.2.Pojam amortizacije.....	18
4.2.1.Stopa amortizacije.....	22
4.2.2.Metode obračuna amortizacije.....	23

4.3. Model revalorizacije.....	25
5. PRESTANAK PRIZNAVANJA DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE U BILANCI.....	27
5.1. Isknjiženje dugotrajne imovine.....	27
5.2. Rashodovanje dugotrajne imovine.....	28
6. ZAKLJUČAK.....	29
Popis literature	
Popis priloga	

1. UVOD

1.1.Predmet i cilj rada

Imovina se prema kriteriju oblika i funkcije razvrstava na dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu. Dugotrajna imovina poduzeća trajno služi za poslovanje i ostvarivanje prihoda obavljanjem temeljne djelatnosti za koju je ono registrirano. Osnovna su obilježja dugotrajne imovine; stalnost pojavnog oblika, unovčenost u razdoblju koje je duže od jedne godine, njezino trošenje se izražava amortizacijom.

Cilj završnog rada je prikazati računovodstvenu evidenciju dugotrajne imovine, počevši od trenutka nabave pa do njezinog prestanka priznavanja.

1.2.Izvori podataka i metode prikupljanja

Sukladno predmetu i cilju rada, određene su metode istraživanja koje su se koristile za izradu završnog rada. Provedeno je sekundarno istraživanje pretraživanjem relevantne znanstvene i stručne literature.

Metode koje su se koristile za prikupljanje, sistematiziranje te analizu dosadašnjih spoznaja su: metoda apstrakcije, deskriptivna metoda, metoda analize, metoda sinteze, metoda komparacije te metoda klasifikacije.

1.3.Sadržaj i struktura rada

Završni rad se sastoji od 6 poglavlja. Prvi dio rada se odnosi na uvod u završni rad gdje je objašnjen predmet, cilj te metodologija istraživanja. U drugom poglavlju rada riječ je o pojmovnom određenju dugotrajne imovine, gdje su prikazane i ukratko objašnjene njezine skupine. U trećem poglavlju prikazana je nabava dugotrajne imovine, dakle njezino stjecanje, trošak nabave, evidentiranje, nakon čega slijedi opis naknadnog mjerenja vrijednosti

dugotrajne imovine. U petom poglavlju rada prikazan je prestanak priznavanja dugotrajne imovine, s osvrtom na rashodovanje i isknjižavanje.

Šesto, ujedno posljednje poglavlje rada je zaključno razmatranje u kojemu je na temelju relevantnih činjenica izveden zaključak o predmetu i cilju rada. Nakon zaključka slijedi popis korištene literature te popis priloga.

2. POJMOVNO ODREĐENJE DUGOTRAJNE IMOVINE

2.1. Imovina

Imovina se uobičajeno dijeli prema kriteriju likvidnosti, odnosno na dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu. U skladu s time, u bilanci se iskaziva po grupama poštujući načelo rastuće likvidnosti i načelo opadajuće likvidnosti (Perkušić, 2016). Prema načelu rastuće likvidnosti iskaziva se prvo dugotrajna kao manje likvidna potom kratkotrajna kao likvidnija imovina; prema načelu opadajuće likvidnosti iskaziva se prvo kratkotrajna imovina potom dugotrajna kao manje likvidna.

S obzirom na svoj pojavni oblik, imovina može biti (Belak, 2006):

- gotovina,
- materijalne stvari,
- potraživanja i ostala prava,
- plaćeni troškovi razdoblja,
- nedospjela naplata prihoda (aktivna vremenska razgraničenja).

Imovina je sa svojim izvorima po strukturi i vrijednosti prikazana u bilanci. Kako bi nešto bilo priznato kao imovina, u računovodstvu se trebaju ispuniti tri kriterija (Perkušić, 2016): ekonomski resurs koji je pod kontrolom poduzeća; pouzdano mjerljiva vrijednost; očekivana određena ekonomska korist.

Prema Crnković et. al. (2006) imovina se može:

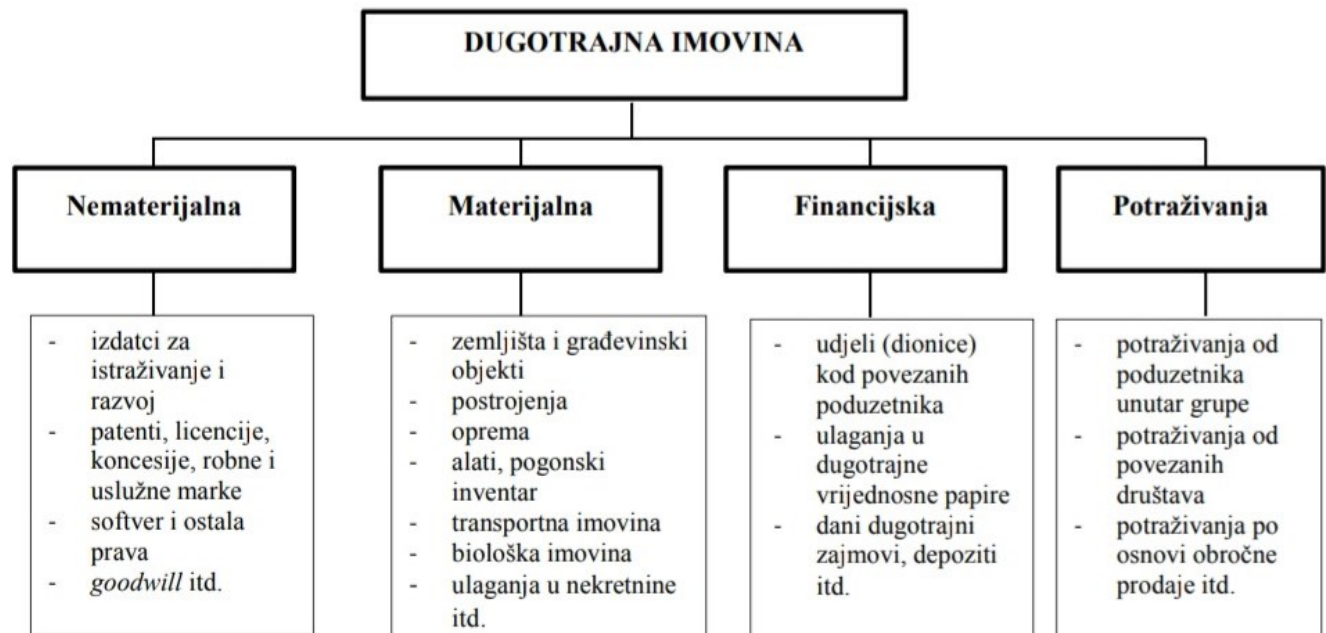
- trajno upotrijebiti za proizvodnju proizvoda,
- mijenjati za neku ostalu imovinsku formu ili
- koristiti za podmirenje određenih obveza.

Sa računovodstvenog stajališta, imovina se vrjednuje prema gotovini koja se ulaže u njezinu nabavku. Računovodstvenom evidencijom nabavke imovine dolazi do povezanosti između skupine i određenih vrsta imovine s dugovima i vlasničkim kapitalom.

2.2. Dugotrajna imovina

Dugotrajna imovina (engl. *fixed assets, long-term assets*) je dio imovine koju karakterizira pretvaranje u novčani oblik u razdoblju koje je duže od godinu dana. Dugotrajna imovina obuhvaća ona sredstva koja trajno služe za neke poslovne procese te se mogu unovčiti (Safret, 1997). Žager, K. i Žager, L. (1996) dugotrajnu imovinu dijele na:

- materijalna dugotrajna imovina,
- nematerijalna dugotrajna imovina,
- financijska dugotrajna imovina
- potraživanja

Slika 1. Podjela dugotrajne imovine (Perkušić, 2016)

Dugotrajnu imovinu karakterizira unovčenje njezine vrijednosti u razdoblju koje je duže od jedne godine (Parać, 2008). Dugotrajna imovina je stalna imovina za koju je specifična činjenica postupnog trošenja te postupnog prijenosa svoje vrijednosti na proizvode ili usluge. Vrijednost dugotrajne imovine se nadoknađuje tijekom dužeg vremenskog razdoblja. Na taj način stvaraju se temelji za nabavu nove dugotrajne imovine.

2.2.1. Dugotrajna materijalna imovina

Dugotrajna materijalna imovina predstavlja imovinu kojom se poduzeće koristi za proizvodnju proizvoda ili isporuku robe i usluga ili za administrativne svrhe ili za iznajmljivanje nekome (Baica, 2008). Ona je često većinski dio vrijednosti ukupne imovine, a bez nje gotovo da se ne može obavljati neka djelatnost (Skendrović i Hopp, 2014). Dugotrajna materijalna imovina bi se imovina trebala koristiti u razdoblju koje je duže od jedne godine (Belak, 2009). Može biti stečena darivanjem, kupnjom, razmjenom i sl.

Namjena dugotrajne imovine jest da se bez prekida koristi u cilju obavljanja temeljne djelatnosti poduzetnika.

Safret (2009) dugotrajnu materijalnu imovinu dijeli na:

- zemljišta i šume,
- građevinski objekti,
- postrojenja i oprema,
- materijalna sredstva u pripremi,
- stambene zgrade i stanovi,
- predujmovi za dugotrajnu materijalnu imovinu,
- ostala materijalna imovina.

Zemljišta i šume

Ova vrsta dugotrajne materijalne imovine obuhvaća zemljišta poduzeća, a izražena su prema nabavnoj vrijednosti (Parać, 2008). Nabavna vrijednost se odnosi i na sve zavisne troškove nabave zemljišta; npr. troškovi odvjetničkih usluga, troškovi usluge javnog bilježnika, porez na promet nekretnina, troškovi uređenja zemljišta i sl. (Parać, 2008).

Kada se računovodstveno prate promjene koje se odnose na zemljišta, osim računovodstvenih standarda u obzir se uzimaju posebni propisi kojima su regulirani promet i upotreba zemljišta (Perkušić, 2016):

- Zakon o poljoprivrednom zemljištu,
- Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima,
- Zakon o zemljišnim knjigama,
- Zakon o prostornom uređenju,
- Zakon o porezu na promet nekretnina.

Osim kupnje, zemljište se može steći i vlasničkim unosom u temeljni kapital poduzeća, prijenosom bez naknade, poslovnim spajanjem, razmjenom itd. No, koji god bio način stjecanja, bitan uvjet za iskazivanje zemljišta u poslovnim knjigama poduzeća je da poduzeće za zemljišta upiše pravo vlasništva u zemljišne knjige (Perkušić, 2016).

S obzirom da se ova vrsta dugotrajne imovine ne troši, dakle neograničenog je vijeka trajanja, ona ne podliježe amortizaciji. Zemljište se uvijek knjiži razdvojeno od građevinskog objekta koji je na zemljištu unatoč zajedničkoj nabavi.

Zemljište se odnosi na (RRiF, 2021):

- Građevinsko zemljište (bez zgrada),
- Poljoprivredno zemljište,
- Zemljište za eksploataciju kamena, gline, šljunka i pijeska,
- Zemljište sa supstancijalnom potrošnjom ili odlagališta,
- Zemljište pod prometnicama, dvorištima, parkiralištima i sl.
- Zemljišta pod dugogodišnjim nasadima, parkovima, vrtovima, šumama i sl.
- Čista neobrađena i nezasađena zemljišta i kamenjari,
- Zemljišta ispod građevina,

- Zemljište za deponije smeća i otpada,
- Zemljišta – ostalo,
- Zemljišna prava (višegodišnja),
- Zemljište s upisanim pravom građenja (plaćena za više godina),
- Pravo služnosti na zemljištu (plaćena za više godina),
- Zemljišta u zakupu (plaćena za više godina).

Građevinski objekti

Građevinski objekti su prikazani u obliku neto knjigovodstvene vrijednosti objekata koji se koriste za obavljanje primarne djelatnosti poduzeća. Građevinski su objekti najznačajniji dio dugotrajne imovine, te s prirodnim bogatstvima predstavljaju sredstva dugotrajne materijalne imovine. Unutar njih prikazani su i strojevi koje je poduzeće nabavilo kao i poslovni prostori koje poduzeće iznajmljuje. U ovu stavku se ne ubrajaju građevinski objekti koje poduzeće namjerava prodati (Zaloker, 2015).

Trošak nabave građevinskih objekata obuhvaća:

- kupovnu cijenu,
- sve druge troškove izravno pripisane nabavi građevinskih objekata,
- troškove posudbe.

Postrojenja, oprema i alati

Postrojenja i oprema nekog poduzeća predstavljaju materijalnu imovinu koja se evidentira u posebnoj analitičkoj evidenciji, te je njezin vijek upotrebe veći od godine dana (Parać, 2008).

Prema Pervan (2017) nabavna vrijednost postrojenja i opreme se odnosi na:

- troškove kupnje,
- cijenu kupnje,
- porez na promet nekretnina,
- prijevozne troškove,
- troškove osiguranja,
- troškove ugradnje, montaže i sl.

Skupina Postrojenja, oprema, alati, inventar i transportna sredstva predviđena je za praćenje promjena i bilanciranje dugotrajne imovine u obliku postrojenja i opreme, alata, pogonskog inventara i transportne imovine, poljoprivredne opreme i mehanizacije te ostale materijalne imovine (Perkušić, 2016).

Materijalna sredstva u pripremi

Materijalna sredstva u pripremi su specifična stavka imovine koja je odraz vrijednosti ulaganja u imovinu, odnosno dok se nabavlja. Materijalna sredstva u pripremi predstavljaju zatečena ulaganja u dugotrajnu materijalnu imovinu koja se nije nabavila do bilančnog datuma. Ova imovina tako još nije u funkciji za upotrebu te se ne amortizira do trenutka upotrebe (Abičić, 2014).

Stambene zgrade i stanovi

Stambene zgrade i stanovi obuhvaćaju vrijednost stambenih zgrada i stanova kao dio poslovne imovine poduzeća. Ovom imovinom poduzeće ostvaruje primjerice prihode od najma. Ako poduzeće gradi stanove, te ih potom prodaje, pokazani su u obliku zaliha. Knjiženje nabave ovog oblika dugotrajne materijalne imovine je jednako kao i za ostale oblike dugotrajne materijalne imovine (Parać, 2008).

Predujmovi za dugotrajnu materijalnu imovinu

Predujmovi za dugotrajnu materijalnu imovinu su unaprijed plaćeni iznosi za nabavu dugotrajne materijalne imovine. Riječ je o potraživanjima imovine od onoga tko je isporučuje, dok se potraživanja izražavaju u grupi dugotrajne materijalne imovine zbog lakšeg raspoznavanja strukture i statusa ukupne imovine (Parać, 2008).

Ostala dugotrajna materijalna imovina

Ostala dugotrajna materijalna imovina obuhvaća sve skupine dugotrajne imovine koji ne pripadaju nijednoj od prethodno opisanih skupina.

U većini slučajeva riječ je o nekim specifičnim stavkama imovine koje se odnose na višegodišnje nasade, umjetnička djela, osnovno stado i sl. (Belak, 2009).

2.2.2. Dugotrajna nematerijalna imovina

Upotrebom nematerijalne imovine poduzeća ostvaruju prihod na temelju prava upotrebe, zaštite ili određenih beneficija (Gadžo, 2015).

Nematerijalna imovina obuhvaća sve njezine neopipljive i nenovčane elemente. Ovaj oblik imovine poduzeća nabavljaju od dobavljača ili razvijaju interno. Po pitanju interno razvijene nematerijalne imovine, razlikuje se imovina koja se evidentira kao dugotrajna nematerijalna imovina, dok se s druge strane razvoj određenih oblika imovine evidentira kao trošak razdoblja u kojem je nastao (Belak, 2006).

Parać (2008) stavke dijeli na:

- osnivačke izdatke,
- izdatke za istraživanje i razvoj,
- goodwill,
- prava (koncesije, patenti, franšize, licencije i sl.),
- predujmove za dugotrajnu nematerijalnu imovinu.

Osnivački izdaci su novčani izdaci koji se odnose na osnivanje poduzeća, primjerice izdatci za osnovnu dokumentaciju poduzeća, usluge odvjetnika, troškovi za registriranje poduzeća, naknada za računovodstvene poslove i sl. (Krvavica, 2007).

Razvoj predstavlja primjenu nalaza istraživanja ili ostalih znanja za proizvodnju novog ili poboljšanog materijala, uređaja, proizvoda, procesa, sustava ili usluga prije samog procesa proizvodnje ili upotrebe (Perkušić, 2016). Izdatci za istraživanje se ne priznavaju u obliku nematerijalne imovine, nego kao rashod, budući da za vrijeme faze istraživanja projekta nije

moгуće dokazati da postoji nematerijalna imovina od koje će nastati neka buduća ekonomska korist. Nakon faze istraživanja započinje faza istraživanja nakon koje poduzeće identificira nematerijalna sredstva te ujedno može dokazati da će od njega dobiti ekonomsku korist.

Perkušić (2016) kao primjere faze razvoja izdvaja dizajniranje, konstrukciju i poslovanje probne tvornice koja nije u potpunosti ekonomično izvediva za komercijalnu proizvodnju; dizajniranje, konstrukciju i testiranje prije procesa proizvodnje ili prije upotrebe prototipa i modela i sl. Ulaganjem u razvijanje poduzeća može doći do poboljšanja poslovanja ali i pojedinačno proizvoda, postupaka ili procedura u poduzeću (Krvavica, 2007).

Goodwill predstavlja veću vrijednost poduzeća koje ima zbog svojega ugleda, položaja na tržištu, zaposlenika i ostalih čimbenika. Odražen je u obliku pozitivne razlike između vrijednosti cjelokupnog poduzeća te zbroja vrijednosti dijelova poduzeća. Goodwill se ne može odvojiti od poduzeća niti se može kupiti ili prodati (Krvavica, 2007). Vrijednost goodwilla se može ostvariti isključivo prodajom poduzeća po cijeni koja je veća od njegove imovine.

Gadžo (2015) je prava podijelio na patente, licencije, koncesije, franšize i sl.

Patent je pravo poduzeća da koristi i prodaje svoje proizvode, a cilj je da se zaštiti korištenje izuma novog proizvoda od drugih poduzeća. Licencija predstavlja kupnju prava na korištenje tehnologije, znanja, izuma ili zaštićenog prava (Gadžo, 2015).

Gadžo (2015) koncesiju definira kao „ugovorni pravni odnos kojim će jedna strana ustupiti drugoj strani neko dobro ili pravo na ekonomsko korištenje. Za stečeno pravo stjecatelj koncesije će platiti određenu naknadu, te će se ta naknada izražavati kao vrijednost nematerijalne imovine poduzeća.“

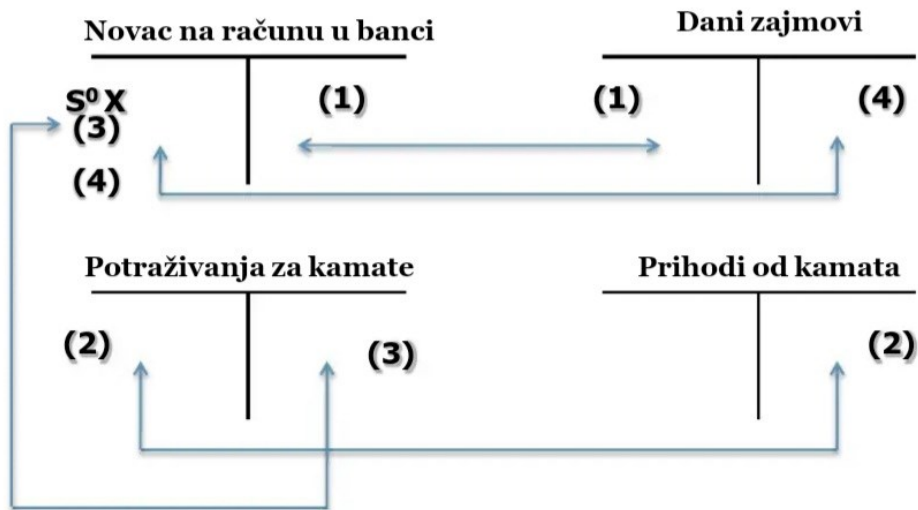
Kada je riječ o franšizi, ona se pojavljuje kada davatelj franšize licencira svoje trgovačko ime i način rada nekoj osobi ili grupi koja se obvezuje da će posao obavljati na temelju ugovora o franšizi. Korisnik franšize je obvezan platiti početne pristojbe i pristojbe za poslovanje za korištenje trgovačkog imena i načina rada poduzeća (Anthony i Reece, 2004). Tipični su primjeri franšize fast food industrija, modne marke i sl. Plaćanjem naknade za franšizu unaprijed za više poslovnih godina, ona postane dugotrajna nematerijalna imovina.

2.2.3. Dugotrajna financijska imovina

Dugotrajna financijska imovina obuhvaća ulaganja poduzeća čiji je cilj ostvarivanje određene koristi u budućnosti. Korist je uglavnom iskazana u obliku dobitka ili kamata, dok je očekivani povrat u razdoblju dužem od jedne godine (Belak, 2006).

Dugotrajna financijska imovina obuhvaća (Parać, 2008);

- „udjele u povezanim društvima,
- zajmove povezanim društvima,
- sudjelujuće interese,
- ulaganja u dugoročne vrijednosne papire,
- dane kredite, depozite i kaucije,
- otkupljene vlastite dionice,
- sva ostala dugoročna ulaganja“.

Slika 2. Dani zajmovi (Perkušić, 2016)

Udjeli u povezanim društvima su udjeli u dionicama i kapitalu drugoga društva, dok sudjelujući interesi obuhvaćaju udio u kapitalu ili dioničkom kapitalu drugog društva. Dugoročni vrijednosni papiri obuhvaćaju obveznice, mjenice, zadužnice itd., a dani dugoročni krediti, depoziti i kaucije mogu biti dani u poslovne banke ili neka druga društva.

2.2.4. Dugotrajna potraživanja

Dugotrajna potraživanja su potraživanja poduzeća na račun različitih poslovnih transakcija s dospijećem koje je dulje od jedne godine dana. Potraživanja su izražena kao potraživanja od povezanih društava, potraživanja po osnovi prodaje na kredit i ostala potraživanja.

Uglavnom je riječ o potraživanjima za proizvode koji su prodani ili o otkupu tuđih potraživanja te potraživanja za sredstva koja su dana u financijski leasing. Ako dođe do ispravke vrijednosti, dugoročna potraživanja se umanjuju za taj iznos (Parać, 2008).

3. NABAVA DUGOTRAJNE IMOVINE

Poslovni subjekt do dugotrajne imovine dolazi procesom nabave. Stjecanje imovine može biti interno ili eksterno.

3.1. Interno i eksterno stjecanje dugotrajne imovine

Interno stjecanje imovine predstavlja izradu imovine u vlastitoj izvedbi. Važno je napomenuti da se npr. interno razvijeni goodwill ili zaštitni znak ne evidentiraju u obliku dugotrajne nematerijalne imovine jer se ne može s preciznošću utvrditi njezina vrijednost (Baica, 2008).

Eksterno stjecanje dugotrajne imovine odnosi se na (Baica, 2008):

- Kupnju na tržištu od raznih dobavljača;
- Financijski leasing(ne odnosi se na operativni leasing jer u ovom slučaju imovina ne prelazi u vlasništvo poduzetnika);
- Razmjenu za neku drugu imovinu;
- Donaciju;
- Ulaganje članova društva.

Često se u cilju nabave imovine koristi leasing, no kao jedan od modela nabave dugotrajne imovine ističe se isključivo financijski leasing jer kod operativnog leasinga predmet leasinga ne postaje vlasništvo drugog subjekta već je cijelo vrijeme u vlasništvu leasing društva.

Kod financijskog leasinga obračunata je amortizacija, dok je u slučaju operativnog leasinga amortizacija obračunata od strane društva - vlasnika imovine, koja je i predmet leasinga. U praksi dolazi i do razmjene imovine, pri čemu je pozornost posvećena poreznim propisima.

Stjecanje dugotrajne imovine je moguće i donacijom, no tada donator dugotrajne imovine plaća PDV na doniranu imovinu, ako se nalazi u sustavu oporezivanja PDV-om. Iako donacija dugotrajne imovine nije čest slučaj, ova mogućnost se ipak ne isključuje (Baica, 2008).

Dugotrajna imovina se često nabavlja i putem ulaganja članova poslovnog subjekta. Ulaganje imovine može biti u upisani ili neupisani kapital, ali kako bi se ono evidentiralo kao dugotrajna imovina, važno je da subjekt neograničeno raspolaže s imovinom te da na temelju ulaganja imovine neće nastati nikakva vrsta za sadašnju ili buduću obvezu društva. Za ulaganje je nužno postojanje društvenog ugovora ili neke druge valjane isprave, a ulaganju se osigurava status imovine društva (Baica, 2008)

3.2.Struktura troška nabave imovine

Trošak nabave kod dugotrajne imovine se ne odnosi isključivo na fakturnu vrijednost neke imovine, tj. uključuje mnoge troškove koji nastaju u vezi s nabavom imovine te njezinim stavljanjem u uporabu. Primjerice, kada se nabavlja stroj, u njegovu vrijednost ubraja se trošak njegove dopreme, montiranja, puštanja u rad, testiranja, programske podrške koja je potrebna za njegov rad i sl.

Prema Belak (2006), trošak nabave imovine uključuje i:

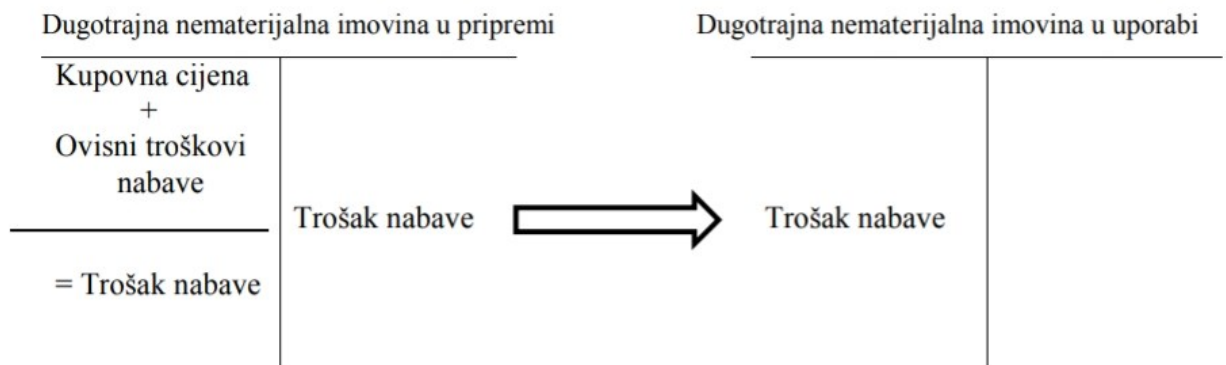
- fakturnu ili kupovnu cijenu,
- uvoznu carinu,
- nepovratne poreze,
- izravne troškove rada nastale tijekom izrade imovine ili stjecanjem imovine,
- troškove pripreme lokacije,
- troškove isporuke i manipulacije imovinom,
- troškove ugradnje, postavljanja i puštanja u rad,
- troškove angažmana stručnih djelatnika (inženjeri, arhitekti) koji trebaju osigurati ispravnu implementaciju ili izgradnju dugotrajne imovine,
- ostale troškove koji su izravno pripisani imovini koja se nabavlja.

Nabava dugotrajne imovine je složen proces koji uključuje razne troškove nastale dovođenjem imovine u funkciju.

Poduzeće nematerijalnu imovinu nabavlja kupnjom, uz pomoć državne potpore, razmjenom imovine, poslovnim spajanjem ili je interno razvija (Perkušić, 2016). Neki oblici nematerijalne imovine priznate su kao stavka aktive u bilanci samo ako su stečene od drugih, dakle ne i kada su interno razvijene u poduzeću.

Do trenutka njezinog stavljanja u funkciju, nematerijalna imovina se vodi na kontu Nematerijalna imovina u pripremi. Na njemu se knjiže svi troškovi nastali uz stjecanje nematerijalne imovine, nakon čega se prenose na odgovarajući konto nematerijalne imovine kada se ista stavi u upotrebu.

Dugotrajna materijalna imovina se od trenutka nabave do stavljanja u uporabu knjiži na kontima imovine u pripremi. Potrebno ju je sustavno amortizirati tijekom korisnoga vijeka trajanja.

Slika 3. Shematski prikaz knjiženja formiranja troška nabave nematerijalne imovine i stavljanje u uporabu (Perkušić, 2016)

3.3.Početno priznavanje dugotrajne imovine

Kako bi se imovina mogla evidentirati, potrebno je njezinu vrijednost pouzdano izmjeriti, što je važno kada se radi o dugotrajnoj nematerijalnoj imovini koju je nemoguće evidentirati ako vrijednost imovine nije pouzdano izmjerena. Drugi kriterij podrazumijeva pritjecanje ekonomske koristi od upotrebe imovine u poduzeće, tj. imovina od koje se ne očekuje ekonomska korist se ne evidentira (Perčević, 2021).

Kada se poduzeće nalazi u sustavu PDV-a, evidentirat će se dugovno dugotrajna imovina u pripremi i potraživanje za pretporez te potražno obveze prema dobavljačima. Poduzeća koja ne ulaze u sustav PDV-a, evidentirat će se dugovno imovina u pripremi te potražno obveze prema dobavljačima. Stavljanjem imovine u funkciju, potražno će se evidentirati iznos na kontu imovine u pripremi te će se zadužiti konto nabavljene imovine.

Važno je naglasiti također da može doći do nastajanja nekih naknadnih troškova na imovini. Tada se trošak redovnog održavanja neće uključiti u vrijednost imovine, dok se trošak investicijskog održavanja, kao i trošak zamijene dijelova, uključuju u vrijednost imovine (Perčević, 2021).

4. NAKNADNO MJERENJE VRIJEDNOSTI DUGOTRAJNE IMOVINE

Naknadno mjerenje vrijednosti dugotrajne imovine je važno zbog postupnog trošenja dugotrajne imovine, koje je ovisno o dosta faktora. Jedan od važnijih je svakako intenzitet upotrebe dugotrajne imovine.

U skladu s trošenjem imovine, prilagođava se i obračunavanje amortizacije, tj. amortizacijske stope. Često dolazi do porasta vrijednosti neke vrste imovine, posebno po pitanju nekretnina. Stoga se provodi revalorizacija vrijednosti tih nekretnina, kako bi stvarna vrijednost imovine bila u skladu s vrijednosti imovine utvrđene u poslovnim knjigama.

4.1. Vrste naknadnog mjerenja vrijednosti dugotrajne imovine

Nakon početnog priznavanja, tj. evidencije dugotrajne imovine u poslovne knjige, poduzeće treba izabrati metodu za naknadno mjerenje vrijednosti dugotrajne imovine kako bi se ona tijekom njezinog korištenja evidentirala prema svojoj stvarnoj vrijednosti. Kada se poduzeće odluči za jednu od metoda, istu treba primjenjivati na cjelokupnu imovinu.

Metoda troška, ili amortizacija predstavlja evidentiranje dugotrajne materijalne imovine prema troškovima nabave, umanjenima za iznos amortizacije te eventualne gubitke od umanjenja vrijednosti, tj. ako je došlo do vrijednosnog usklađenja vrijednosti imovine na nižu vrijednost.

Metoda revalorizacije se koristi kada se radi o imovini čija se fer vrijednost može pouzdano odrediti. Prema Međunarodnom računovodstvenom standardu, metodu revalorizacije potrebno provoditi redovno kako se knjigovodstvena vrijednost ne bi značajno razlikovala od one do koje se dođe utvrđivanjem fer vrijednosti na izvještajni datum o financijskom položaju.

4.2. Pojam amortizacije

Amortizacija predstavlja postupno trošenje dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine. Obračunava se samo na ove dvije vrste dugotrajne imovine jer se financijska imovina ili potraživanja, primjerice, ne mogu trošiti. Kada se obračunava amortizacija, dolazi do sustavnog rasporeda amortizirajućeg iznosa imovine za vrijeme njezinog korisnog vijeka uporabe na proizvode, usluge, robe ili rashode razdoblja ako se radi o amortizaciji imovine koja se koristi za administraciju, upravu, prodaju.

Stoga se može definirati kako se nadoknađuje trošak amortizacije preko prodajne cijene proizvoda, roba ili usluga. S obzirom da je trošak amortizacije imovine koja se koristi u cilju proizvodnje, prodaje roba ili pružanja usluga uključen u kalkulaciju cijene istih, prodajom ujedno dolazi do nadoknađivanja troška amortizacije (Perčević, 2021).

Prema Perkušić (2016) nekoliko elemenata ima utjecaja na visinu troška amortizacije:

- Osnovica za obračun amortizacije,
- Odabrana metoda amortizacije,
- Stope amortizacije,
- Obračun amortizacije po predmetu ili skupini,
- Vremenski početak i završetak korištenja sredstva.

Postupnim trošenjem dugotrajne imovine smanjuje se njezina vrijednost; fizičkim trošenjem ili zastarijevanjem. Računovodstvo amortizacije uređeno je Međunarodnim računovodstvenim standardima za velika društva, Hrvatski standardima financijskog izvještavanja za mala i srednja trgovačka društva te Zakonom o porezu na dobit (Perkušić, 2016).

Kovačević i Vojnović (2000) amortizaciju definiraju kao:

- „nenovčani trošak koji se periodično obračunava zbog transformacije materijalnih osnovnih sredstava u novčani oblik;
- veličinu kojom se u poslovnom procesu kvantificira trošak dugotrajne imovine;
- razmjernu nadoknadu investirane svote u dugotrajnu imovinu;
- prijenos vrijednosti s jednog objekta na drugi, tj. s osnovnog sredstva na proizvode ili usluge;
- trošenje osnovnih sredstava i smanjenje njihove vrijednosti te;

- trošak korištenja osnovnih sredstava“.

Sve definicije amortizacije naglasak stavljaju na prijenos vrijednosti s osnovnog sredstva, tj. dugotrajne imovine na proizvode ili usluge jer se proizvodnjom proizvoda ili pružanjem usluga troši dugotrajna imovina.

Amortizira se imovina sa sljedećim karakteristikama (Vujević, 2005):

- Korisni vijek upotrebe imovine trebao bi biti duži od jedne godine,
- Vijek upotrebe je ograničen,
- Poduzeće imovinu drži zbog proizvodnje, pružanja usluga ili iz nekih administrativnih ciljeva.

U skladu s zahtjevima računovodstvenih standarda i poreznih propisa, tri su kategorije sredstava koje su povezane sa obračunom amortizacije:

1. imovina koja podliježe obračunu amortizacije;
2. imovina koja ne podliježe obračunu amortizacije;
3. predmeti dugotrajne imovine koji se mogu jednokratno otpisati.

Imovina koja se ne amortizira je (Vujević, 2005):

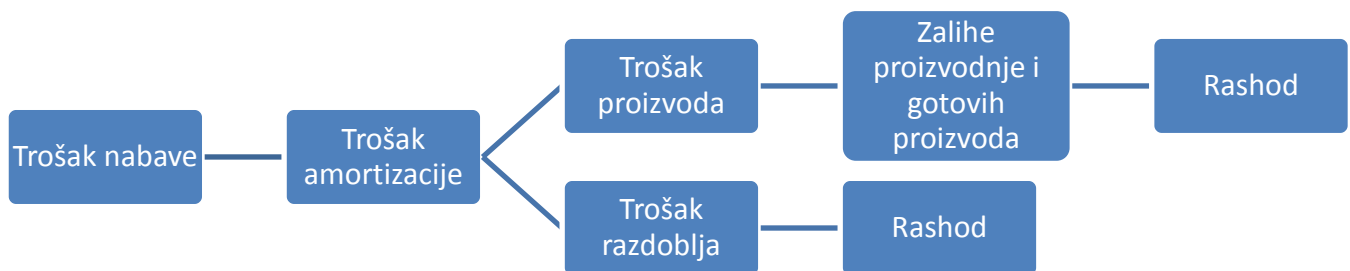
- Zemljište,
- Šuma i ostali prirodni obnovljivi resursi,
- Izdaci za istraživanje i razvoj,
- Knjige u knjižnicama sa trajnom vrijednosti, umjetnička djela i sl.

Amortizacija se može podijeliti u dvije grupe; porezno priznata amortizacija - obračunavanje prema propisanim ili udvostručenim stopama te porezno nepriznata amortizacija.

Osim u poreznom smislu, razlikuje se i amortizacija u računovodstvenom i finansijskom smislu. Amortizacija se uglavnom obračunava na iznos koji je ujedno trošak nabave, no ona se može obračunati i na trošak nabave koji je umanjen za ostatak vrijednosti ili na revaloriziranu vrijednost imovine.

Razdoblje obračunavanja amortizacije se također razlikuje; od korisnog vijeka upotrebe, tj. vijeka trajanja imovine, te razdoblja korištenja imovine tj. procjena vijeka imovine.

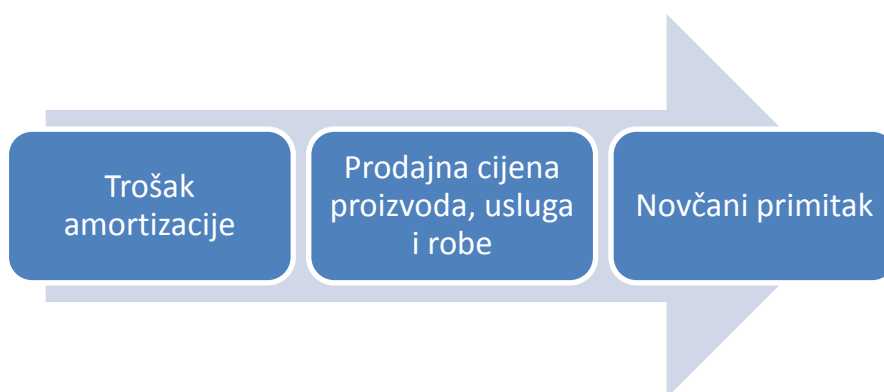
Grafički prikaz 1. Amortizacija u računovodstvenom smislu

Izvor: Izrada autora

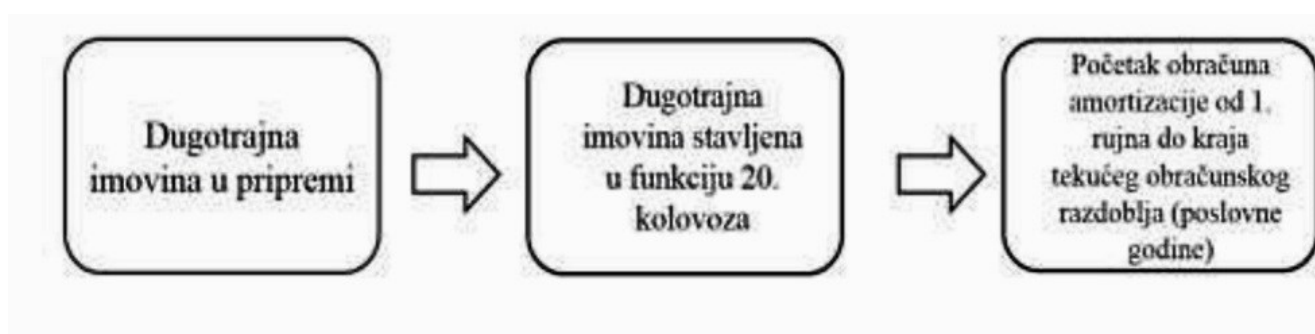
U praksi je često ostatak vrijednosti zanemariv i stoga se osnovica za amortizaciju, u pravilu, izjednačuje s nabavnom vrijednosti. Ostatak vrijednosti ima važnu ulogu u djelatnostima kod kojih se sredstva dugotrajne imovine ne koriste do kraja njegova ekonomskog vijeka, već se prodaje ranije.

Grafički prikaz 2. Amortizacija u financijskom smislu

Izvor: Izrada autora

Amortizacija imovine započinje u trenutku kada je imovina spremna za uporabu (Slika 4).

Slika 4. Primjer početka obračuna amortizacije za imovinu koja je kupljena tijekom poslovne godine (Perkušić, 2016)

Amortizacija završava prodajom ili darivanjem imovine, njezinim uništavanjem, rashodovanjem i sl. (Slika 5).

Slika 5. Primjer obračuna amortizacije za imovinu koja se prodala tijekom poslovne godine (Perkušić, 2016)

4.2.1. Stopa amortizacije

Stopa amortizacije se određuje u skladu s očekivanim vijekom uporabe imovine, tj. u skladu s razdobljem u kojem se očekuje da će doći do izravne ili neizravne ekonomske koristi za poduzetnika. Primjerice, ako poduzetnik očekuje kako će predmet imovine koji je tek nabavio, koristiti u periodu od šest godina, tako bi se isti trebao amortizirati u tom periodu (Zaloker, 2020).

Rashodi amortizacije koji se obračunavaju po nižim stopama od onih koje su maksimalno porezno dopuštene, smatraju se porezno priznatima. Rashodi amortizacije koji se obračunavaju po višim stopama od onih koje su maksimalno porezno dopuštene, smatraju se porezno nepriznatima u godini za koju se odnose (Zaloker, 2020).

Zakon o porezu na dobit propisao je i amortizacijske stope, što je vidljivo u Tablici 1.

Prema Zakonu o porezu na dobit, slijedeći rashodi amortizacije se trajno porezno ne priznaju (Zaloker, 2020):

- Amortizacija imovine koja je već otpisana (amortizirana),
- amortizacija imovine koja ne služi za obavljanje djelatnosti,
- amortizacija goodwilla koji nastaje tijekom statusnih promjena,
- 50% amortizacije osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz ako se po osnovi njihovog korištenja ne obračunava plaća,
- amortizacija imovine koja je revalorizirana (samo onaj dio koji se odnosi na povećanu vrijednost imovine).

Tablica 1. Pregled porezno dopuštenih stopa amortizacije prema Zakonu o porezu na dobit

Redni broj	Opis	Redovna stopa		Podvostručena stopa	
		Vijek uporabe (god.)	Stopa (%)	Vijek uporabe (god.)	Stopa (%)
1.	Građevinski objekti i brodovi veći od 1000 BRT	20	5	10	10
2.	Osnovno stado i osobni automobili	5	20	2,5	40
3.	Nematerijalna imovina, oprema, vozila, osim za osobne automobile, te za mehanizaciju	4	25	2	50
4.	Računala, računalna oprema i programi, mobilni telefoni i oprema za računalne mreže	2	50	1	100
5.	Za ostalu nespomenutu imovinu	10	10	5	20

Izvor: Izrada autora prema Zaloker, 2020.

4.2.2. Metode obračuna amortizacije

Metode obračuna amortizacije dijele se na vremenske metode i na funkcionalnu metodu. Izabrana metoda amortizacije se dosljedno koristi iz razdoblja u razdoblje. Njezina je dosljednost bitna jer se tako može usporediti poslovanje od jednog do drugog razdoblja. Vremenske metode su progresivna, degresivna i linearna metoda. Najčešće primijenjena je linearna metoda.

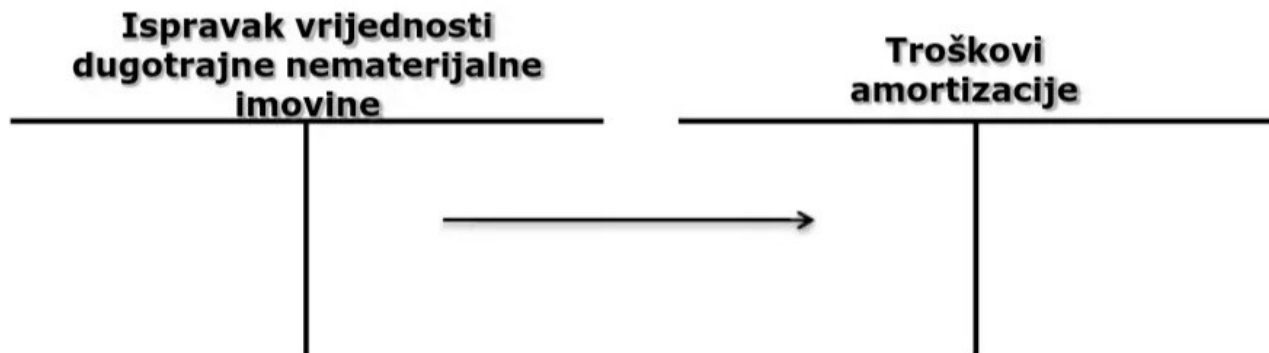
Degresivna metoda, ili opadajućeg salda, temeljena je na amortizaciji prema većim stopama za vrijeme prvih godina korisnog vijeka upotrebe. Posljedica je ovog obračuna amortizacije to da je imovina amortizirana u prvim godinama korištenja. Rezultira smanjenjem iznosa amortizacije, a polazi od pretpostavke da novo sredstvo može ostvariti veće prihode uz manje troškove pa može podnijeti i veći trošak amortizacije na samom početku uporabe, jer je pritijecanje koristi od imovine na početku veće (Perkušić, 2016). Odmicanjem vremena uporabe, dolazi do smanjivanja fizičke sposobnosti sredstva, pa je stoga trošak amortizacije koji se sučeljava prihodu manji.

Korištenjem ove metode za obračun amortizacije u prvoj godini korištenja sredstva svota amortizacije bit će najveća, a najmanja u posljednjoj godini korištenja. Najveća svota amortizacije obračunava se onda kada sredstvo izaziva najmanje troškove, a najmanja amortizacija kada sredstvo zahtijeva najviše troškova održavanja.

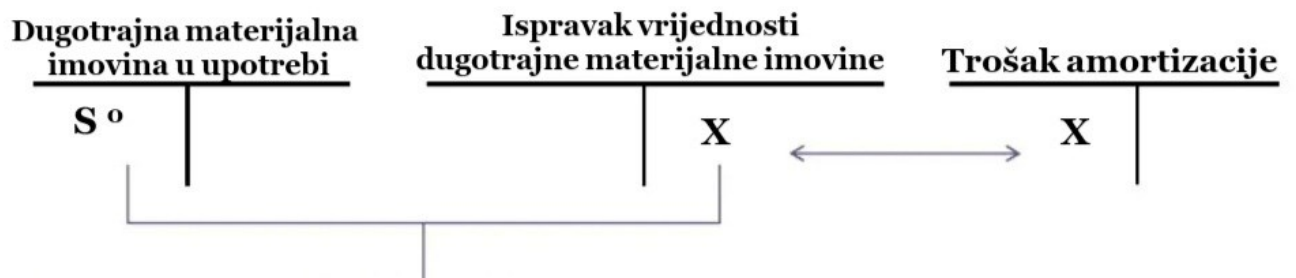
Progresivna metoda je utemeljena na nižim stopama amortizacije u prvim godinama, dok u sljedećim godinama dolazi do povećanja amortizacijskih stopa pa se imovina prvenstveno amortizira u posljednjim godinama korištenja (Perčević, 2021). Naziva se još i metoda amortizacije po učinku, a računa se tako što se nabavna vrijednost stavlja u odnos s procijenjenim godišnjim učinkom.

Linearna metoda je najčešće korištena za obračun. Osnovica i stope su jednake za vrijeme korisnog vijeka korištenja imovine te se ravnomjerno raspoređuju troškovi.

Kada se koristi ova metoda, uglavnom dolazi do obračunavanja manjeg iznosa troška po jedinici proizvoda ili usluga (Miljak, Bubić i Kitić, 2012). Obračunava se tako što se osnovica množi sa godišnjom stopom za obračun amortizacije, te ako se računa na mjesečnoj razini, dijeli se sa 12. Stopa za obračun amortizacije računa se na temelju korisnog vijeka uporabe imovine, a koji se dijeli sa 100 (Miljak, Bubić i Kitić, 2012).

Slika 6. Amortizacija dugotrajne nematerijalne imovine (Perkušić, 2016)

Slika 7. Amortizacija dugotrajne materijalne imovine (Perkušić, 2016)

4.3. Model revalorizacije

Ako dođe do neke značajne promjene fer vrijednosti imovine, primjenjuju se razni modele revalorizacije kako bi se imovina evidentirala prema fer vrijednosti. Evidencija dugotrajne financijske imovine po fer vrijednosti je zahtijevana. Ako je potrebno evidentirati zalihe, ujedno nema potrebe za svođenjem na fer vrijednost zbog pretpostavke o cirkulaciji zaliha u poduzeću (Belak, 2010). Poduzeće revalorizacijom u poslovnim knjigama evidentira dugotrajnu materijalnu imovinu prema njezinom revaloriziranom ili fer iznosu.

Revalorizirani iznos imovine utvrđen je tako što se utvrdi fer vrijednost imovine, umanjene za amortizaciju i nastale eventualne gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

Revalorizirana ili fer vrijednost predstavlja vrijednost koja se postiže u tržišnim uvjetima za neku dugotrajnu imovinu (Zaloker, 2020).

Revalorizacija se provodi ako je došlo do značajne razlike knjigovodstvene vrijednosti imovine, u odnosu na fer vrijednost imovine, bez obzira je li knjigovodstvena vrijednost manja ili veća od njezine fer vrijednosti. Obračun amortizacije se provodi i kod revalorizacije. Tada se amortizacija obračunava na revaloriziranu vrijednost, koja je ujedno nova osnovica za obračun amortizacije (Cirkveni Filipović, 2018).

Pri utvrđivanju fer vrijednosti imovine, koriste se tri metode, tj. na temelju tržišnog pristupa, troškovnog pristupa i prema dobitnom pristupu.

Tržišni pristup se temelji na istraživanju tržišta i vrijednosti imovine sa sličnim ili istim karakteristikama.

Troškovni pristup predstavlja izračun troška do kojeg bi moglo doći nabavom imovine sa istim karakteristikama ili izgradnjom građevine istih karakteristika.

Dobitni pristup se temelji na iskazivanju trenutne vrijednosti imovine, tj. može se koristiti tehnika svođenja na trenutnu vrijednost, korištenje modela za utvrđivanje cijena opcija te metoda ostatka vrijednosti.

Revalorizacijom imovine dolazi do mijenjanja vrijednosti imovine u bilanci, što se odnosi i na akumuliranu amortizaciju imovine u razredu 0, ali se ujedno mijenja iznos revalorizacijskih rezervi koje su dio kapitala, odnosno pasive te se evidentira prihod ili rashod ovisno mijenja li se vrijednost imovine naviše ili naniže.

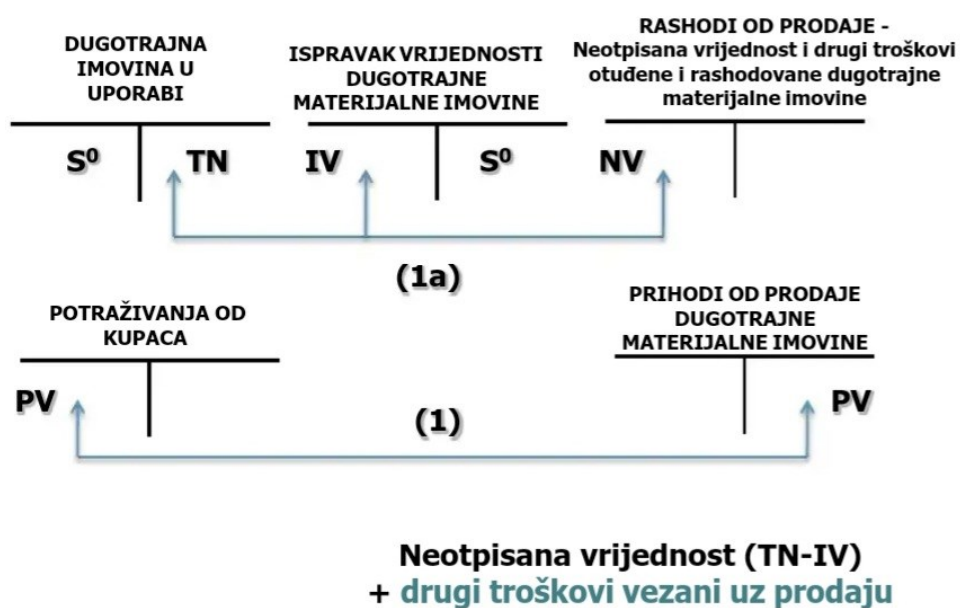
5. PRESTANAK PRIZNAVANJA DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE U BILANCI

Prestankom upotrebe imovine, provodi se i prestanak priznavanja dugotrajne materijalne imovine u bilanci. Do njega dolazi ako je došlo do otuđenja imovine ili ako se ne očekuje ostvarivanje budućih ekonomskih koristi od korištenja ili otuđenja dugotrajne imovine.

5.1. Isknjiženje dugotrajne imovine

Do isknjižavanja dugotrajne imovine iz poslovnih knjiga dolazi nakon završetka rashodovanja dugotrajne imovine. U praksi se imovina često prodaje, te u tom slučaju do isknjižavanja dolazi nakon što je ona prodana.

Postupak isknjižavanja je najjednostavniji kada je knjigovodstvena vrijednost imovine jednaka nuli. Ako je knjigovodstvena vrijednost imovine veća od nule, evidentira se trošak neamortizirane vrijednosti rashodovane, otuđene ili uništene imovine, pri čemu evidentirani trošak tereti troškove razdoblja u kojem je trošak nastao (Crikveni, 2012).

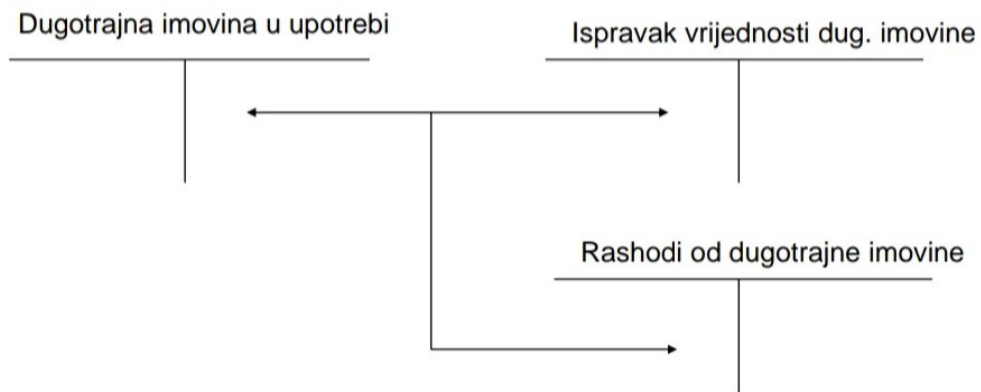
Slika 8. Prodaja dugotrajne materijalne imovine (Perkušić, 2016)

5.2. Rashodovanje dugotrajne imovine

Rashodovanje imovine se odnosi na trajno povlačenje imovine iz uporabe. Rashodovana imovina je upućena na uništenje ili otuđenje imovine. Do otuđenja dolazi ako se imovina rastavlja na sastavne dijelove te prodaje u komadu ili dijelovima, poklanja, likvidira ili sl. Prilikom rashodovanja ne dolazi do isknjižavanja imovine iz bilance, već tek nakon otuđenja imovine (Bičanić, 2018).

Prema Bičanić (2018) rashoduje se:

- oštećena imovina koja se ne može popraviti, ili kada je trošak popravka veći od vrijednosti imovine,
- uništena, istrošena, tehnološki zastarjela imovina koja nije više u upotrebi.

Slika 9. Izdvajanje imovine iz upotrebe (Perkušić, 2016)

6. ZAKLJUČAK

U poslovnim knjigama i financijskim izvještajima u obliku imovine iskazuje se sve ono što poduzetnik kontrolira, te kada je od uporabe, držanja ili korištenja tih resursa očekivana ekonomska korist. Imovina se dijeli na dugotrajnu i kratkotrajnu, a po svojoj strukturi i vrijednosti prikazana je u bilanci. Dugotrajna imovina se dijeli na materijalnu, nematerijalnu, financijsku te potraživanja, a karakterizira je unovčenje njezine vrijednosti u razdoblju dužem od godinu dana. Dugotrajna imovina se postupno troši te postupno prenosi svoju vrijednost na proizvode i/ili usluge. Subjekti dugotrajnu imovinu nabavljaju interno ili eksterno. Interno stjecanje dugotrajne imovine se odnosi na izradu imovine u vlastitoj izvedbi, dok se eksterno stjecanje odnosi na primjerice kupnju od dobavljača na tržištu, financijski leasing, razmjenu, donaciju te ulaganje članova društva.

Trošak nabave dugotrajne imovine uključuje razne troškove nastale u vezi s procesom nabave, ali i stavljanjem imovine u uporabu. Takvi troškovi se odnose na fakturnu ili kupovnu cijenu, carine, poreze itd. Od trenutka nabave dugotrajne imovine pa do njezinog stavljanja u uporabu, knjiženje se vrši na kontima imovine u pripremi. Dugotrajnu imovinu je potrebno sustavno amortizirati tijekom njezina korisnog vijeka trajanja. Amortizacija se odnosi na postupno trošenje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine, dakle ne i na financijsku imovinu ili potraživanja. Obračunom amortizacije sustavno se raspoređuje amortizirajući iznos imovine za vrijeme njezinog korisnog vijeka uporabe na proizvode, usluge, robe ili rashode razdoblja ako se radi o amortizaciji imovine koja se koristi za administraciju, upravu, prodaju. Amortizacija se može obračunavati različitim metodama; linearnom, progresivnom, degresivnom te funkcionalnom. Najčešće korištena je linearna metoda.

Prestankom uporabe imovine provodi se prestanak priznavanja dugotrajne materijalne imovine u bilanci, do čega dolazi zbog otuđenja imovine ili ako se od iste ne očekuje ostvarivanje budućih ekonomskih koristi. Nakon rashodovanja dugotrajne imovine, dolazi do njezinog isknjižavanja iz poslovnih knjiga; a uslijed trajnog povlačenja imovine iz uporabe dolazi do rashodovanja imovine.

Popis literature

1. Abičić, S. (2014). Računovodstvo nematerijalne imovine, *Financije, pravo i porezi*, br. 8/14.
2. Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004). *Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo*. Zagreb: RRiF.
3. Baica, Z. (2008). Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine – primjena HSFI 6, *Računovodstvo i porezi u praksi*, br. 5, str. 27-45.
4. Belak, V. (2006). *Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima*, Zagreb: Zgombić i partneri.
5. Belak, V. (2009) *Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci*. Zagreb: Belak Excellens d.o.o.
6. Belak, V. (2010.), *Pokazatelji uspješnosti nakon revalorizacije imovine*, RRIF, br. 10.
8. Bičanić, N. (2018). Što je točno rashodovanje... i što s rashodovanom imovinom?
9. Crikveni, T. (2012). Računovodstveno i porezno motrište rashodovanja imovine, RRIF, br. 12, str. 59-62
10. Cirkveni Filipović, T. (2018). Računovodstvo valorizacije dugotrajne materijalne imovine, RRIF, br. 7, str. 9-17
11. Crnković, L., Mesarić, J., Martinović, J. (2006). *Organizacija i primjena računovodstva*, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek.
12. Gadžo, S.(2015) *Nematerijalna imovina multinacionalnih korporacija u kontekstu međunarodnog poreznog prava*, Zbornik PFZ, 65, (5).
13. Kovačević, B., Vojnović, S. (2000). Upravljanje amortizacijom – specifičnim oblikom troškova poslovanja, *Ekonomski pregled*, 51 (3-4), str. 334-358
14. Krvavica, A. (2007) *Abeceda računovodstva u teoriji i praksi*. Rijeka: Veleučilišta u Rijeci.
15. Miljak, T., Bubić, J., Kitić, M. (2012). Računovodstvena politika amortizacije u funkciji donošenja poslovnih odluka poduzeća, *Učenje za poduzetništvo*, str. 125-137
16. Parać, B. (2008). *Poduzetničko računovodstvo i Financijsko izvještavanje*. Zagreb
17. Pervan, I. (2017). *Financijska imovina: Priznavanje i mjerenje prema MRS-u 39 i MSFI 9*, Sveučilište u Splitu, Split.
18. Perčević, H. (2021.), *Računovodstvo dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine*
19. Perkušić, D. (2016). *Osnove računovodstva*, Sveučilište u Splitu, Split.
20. RRiF (2021). *Računski plan za poduzetnike*, XXV izdanje.

21. Safret, M. (1997) Knjigovodstvo s bilanciranjem 3. Zagreb: Školska knjiga.
22. Skendrović, Lj., Hopp, D. (2014). Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva MARBO PRODUKT d.o.o. *FIP - Financije i pravo*, 2 (1), 91-125.
23. Vujević, K. (2005). Amortizacija s troškovnog, računovodstvenog i poreznog aspekta, *Pomorstvo*, god. 19., str. 159-169
24. Zaloker, D. (2020.), Tko mora provesti revalorizaciju dugotrajne materijalne imovine
25. Žager, K., Žager, L. (1996). Računovodstveni standardi, financijski izvještaji i revizija, 2. izmijenjeno i dopunjeno izd., Inženjerski biro d.d., Zagreb.

Popis slika

Slika 1. Podjela dugotrajne imovine.....	4
Slika 2. Dani zajmovi.....	11
Slika 3. Shematski prikaz knjiženja formiranja troška nabave nematerijalne imovine i stavljanje u uporabu.....	15
Slika 4. Primjer početka obračuna amortizacije za imovinu koja je kupljena tijekom poslovne godine.....	21
Slika 5. Primjer obračuna amortizacije za imovinu koja se prodala tijekom poslovne godine	21
Slika 6. Amortizacija dugotrajne nematerijalne imovine.....	24
Slika 7. Amortizacija dugotrajne materijalne imovine.....	25
Slika 8. Prodaja dugotrajne materijalne imovine.....	27
Slika 9. Izdvajanje imovine iz upotrebe.....	28

Popis tablica

Tablica 1. Pregled porezno dopuštenih stopa amortizacije prema Zakonu o porezu na dobit.....	23
--	----

Grafički prikazi:

Grafički prikaz 1. Amortizacija u računovodstvenom smislu.....	20
Grafički prikaz 2. Amortizacija u financijskom smislu.....	21